

CAPÍTOL I

La senyoreta Bruss, la perfecta secretària, va rebre la Nona Manford des de la porta del tocador de la seva mare —«el despatx», n’hi deien els fills de la senyora Manford— amb un gest amable de contrarietat.

—Ja saps que ho vol, reina; la teva mare sempre et vol veure —va al·legar la Maisie Bruss amb una veu que s’havia fet més aguda i tallant de tant parlar per telèfon.

La senyoreta Bruss, al servei de la senyora Manford des de poc després del seu segon matrimoni, coneixia la Nona d’ençà que era petita i es permetia, fins i tot ara que la noia «ja feia la seva», de tractar-la amb familiaritat i una certa benevolència. I és que la benevolència a casa dels Manford tenia categoria de norma.

—Mirat l’agenda... I tot això només aquest matí! —va continuar mentre li lliurava un quadern amb tapes de cuir, en què havia escrit amb insulsa lletra de secretària: «7.30: Despertar de la ment. 7.45: Esmorzar. 8.00: Psicoanàlisi. 8.15: Reunió amb el cuiner. 8.30: Meditació silenciosa. 8.45: Massatge facial. 9.00: Venedor de miniatures perses. 9.15: Correspondència. 9.30: Manicura. 9.45: Exercicis harmoniosos. 10.00: Pentinat de rínxols. 10.15: Sessió per al bust. 10.30: Rebre la delegació per a la festa del Dia de la Mare. 11.00: Classe de ball. 11.30: Comitè per al Control de la Natalitat a casa de la senyora...»—. Com de costum, la manicura ja ha arribat amb retard. Això martiritza la teva mare: tothom li fa tard. Aquest estil de vida novaaiorquès l’està mantant.

—Jo no faig mai tard —va protestar la Nona Manford, recolzada al marc de la porta.

—No... I la veritat, és un miracle! Amb la vida que feu, tota la nit

ballant! Tu i la Lita... us ho deveu passar la mar de bé! —La senyoreta Bruss va adoptar un to una mica maternal—. Però fes una ullada a la llista... Com pots veure, la teva mare no esperava veure't abans de dinar, oi?

La Nona va negar amb el cap.

—No... Potser em podries fer un foradet...

Ho havia demanat amb un to afable i conciliador. Totes dues abor-daven la situació amb desig d'imparcialitat i bona voluntat. La Nona estava acostumada als compromisos de la seva mare, a esquitllar-se entre guaridors espirituals, marxants d'art, treballadores socials i manicures. En les estones en què la senyora Manford es dedicava als seus fills era la mare perfecta, però amb aquell ritme de vida novaïorquès tan esgotador, amb cada cop més deures i més responsabilitats, si la seva família l'hagués pogut interrompre a qualsevol hora i consumir el seu temps, el seu sistema nerviós no ho hauria suportat... I quantes coses que s'haurien quedat a mig fer!

El lema de la senyora Manford sempre havia estat: «Hi ha un temps per a cada cosa». Però hi havia moments en què aquesta visió optimista se n'anava en orris i això la feia dubtar. Aquell matí, per exemple —tal com assenyalava la senyoreta Bruss—, havia hagut de dir a aquell nou escultor francès, que des de feia un mes estava de moda a Nova York, que només podria posar per a ell durant quinze minuts per culpa de la reunió del Comitè per al Control de la Natalitat de dos quarts de dotze a casa de la senyora...

La Nona no hi anava gaire, a aquelles reunions. Ocupava tot el temps que tenia —més per hàbit que per voluntat real— anant amunt i avall, practicant esport i en la cursa incessant d'emocions que se supo-sava que era l'afortunat privilegi de la joventut. Però havia entrevist prou vegades aquelles escenes: el públic de distingides dones madures amb els cabells blancs, gestos harmoniosos i cares excessivament maquillades, d'arruga fina, on hi destacava un aire radiant d'indulgència o un *pince-nez*. Tenien un posat inexorablement seriós, una amabilitat

maquinal i una puresa insondable, i totes vestien amb un punt excessiu de distinció, llevat de la «dona eminent» convidada a cada trobada, que solia dur roba més discreta, ulleres amb muntura metàl·lica i els cabells rebels. Fos quin fos el tema, aquelles dones semblava que eren sempre les mateixes i advocaven amb el mateix zel ara per tenir control sobre la natalitat adés per la maternitat il·limitada, ara per l'amor lliure adés pel retorn a les tradicions de la família americana. I ni elles ni la senyora Manford es devien adonar de la contradicció d'aquelles doctrines. L'únic que tenien clar era que volien obligar certa gent a fer el que la mateixa gent preferia no fer. La Nona, mirant aquella llista tan atapeïda, va recordar una dita del primer marit de la seva mare, l'Arthur Wyant: «La teva mare i les seves amigues voldrien ensenyar al món a resar i a rentar-se les dents abans d'anar a dormir».

Evocar la sentència d'en Wyant, com sempre, l'havia fet somriure, però la veritat és que admirava la diligència de la seva mare, tot i que de vegades es preguntava si no pecava de massa frivolitat. La Nona era filla del segon matrimoni de la Pauline, i el seu pare, en Dexter Manford, que s'havia hagut d'obrir camí tot sol, li havia ensenyat a venerar l'activitat com una virtut en si mateixa. El seu to quan parlava del zel de la Pauline era molt diferent del d'en Wyant. En Manford havia estat educat per creure que la feina era una virtut *per se*, encara que no servís per a res més útil que les corredisses d'un esquiol en una roda: «Potser la teva mare intenta arribar a massa coses, però, saps què? És admirable... No para mai».

«Ni nosaltres!», se sentia temptada d'afegir la Nona de vegades, i això que l'admiració d'en Manford era encomanadissa. Sí, la Nona admirava l'energia altruista de la seva mare, però sabia prou bé que ni ella ni la dona del seu germà, la Lita, no seguirien mai el seu exemple. La Lita especialment. Pertanyien a una altra generació, al jovent perplex i desencantat que havia crescut després de la Gran Guerra amb una energia més espasmòdica i indefinida, i que, sobretot, volien trobar una sortida més personal per canalitzar aquella energia.

«Uns terratrèmols a Bolívia!», havia xiuxiuejat un dia la Lita a la Nona, quan la senyora Manford havia convocat aquelles dones per ocupar-se d'un desastre sísmic a l'altra punta del món, la repetició del qual aquelles dames creien que es podia evitar si s'hi enviava immediatament una comissió per ensenyar als bolivians a fer alguna cosa que no volien fer, com ara no creure en els terratrèmols.

El jovent no sentia cap desig de posar ordre en llars alienes. Per què no havien de tenir terratrèmols, els bolivians, si havien triat viure a Bolívia? I per què la Pauline Manford havia de perdre el son per aquests terratrèmols, de Nova York estant, i practicar una nova sèrie d'exercicis del Mahatma per eliminar les arrugues provocades per aquest fet?